

Жаңа трендтердің білімдегі сипаты

Бірманова Қымбат Исланбекқызы
Рудный қаласы әкімдігінің
«Бейімбет Майлина атындағы
№7 мектеп-гимназиясы»КММ
педагогикалық білімдер магистрі,
мектеп директоры
Рудный қаласы, Қостанай облысы

Жаңа трендтер оқу-білім айналымына қосылып қана қоймай, ақпарат көзін іздеу, жаңа білімдерді жедел әрі тиімді түрде үйрену қажеттілігі туындағанда барша ұстаз қауымы үшін кәсіби дамуға ұмтылыстың жаңа бір білім алу жолы болды. Білім берудегі мобильділік оқытуда педагогикалық үдеріске қатысушылардың өзара әрекеті мынадай бірізді, өзара байланысты әрекеттер мен қызметтердің тізбегінен тұрады, олар: педагогикалық талдау, мақсат қою және жоспарлау, ұйымдастыру, бақылау, реттеу және түзету. Ең бастысы, оқу сізге ыңғайлы уақытта және негізгі қызметіңізге кедергі келтірместен өте береді. Бүгінгі таңда білім ошақтары инновациялық қызметтің біздің әрі қарай дамуымызға ой салып, шығармашылық тұрғыда ойлануға үйрететін қашықтан үйретуші бағдарламалар да, қашықтан білім беру курстары, тренингтер, семинарлар, шеберлік-сыныптары, вебинарлар мен конференциялар, жаңа әдіс-тәсілдер т.б. толассыз артып келе жатыр. Оқушылар мен мұғалімдердің бір-бірінен кеңістікте алыстатылған оқу формасы. Бұндай оқыту оқу үрдісіндегі құралдар, әдістер, формалар арқылы педагогикалық қарым-қатынас мұғалім мен оқушы арасында жүргізілетінімен ерекшеленеді. Заманауи ақпараттық технологиялар ғасырында әр ұстаз өзіне қажетті және қызықты нәрселермен шығармашылық тұрғыда айналыса алады. Оқытуда ұстаз бен оқушы арасы қашық демесеңіз, ұстаз бен оқушы арасы бір-ақ қадам. Бірінші кезекте әр оқушыны, тәрбиеленушіні ойлаймыз. Байқағанымыз білімалушылардың виртуалды байланысып, қашықтық олимпиадалар мен байқауларға белсене қатысып, оқуға деген мотивациясын, берілген тапсырмаларды шығармашылықпен орындап, жоғарлағанын көре алдық. Ақпараттық технологиялар оқушылар үшін білім, білік, дағдыны игерудегі қажетті ресурс болып отыр. Сонымен қатар, түрлі платформаларда жұмыс жасаудағы сандық-мультимедиялық құралдары оқу-тәрбие үрдісін ұйымдастыру тиімділігін арттырудың қуатты құралы. Бір сөзбен айтқанда оқушы-ұстаз-ата-ананың компьютерлік және ақпараттық сауаттылық білігі артады. Жұмыстағы ең басты сөз-мүмкіндік. Жақсы ұстаз кез-келген жерде онлайн, офлайн жұмыс жасай біледі. Қашықтан оқыту кезінде мықты ұстазды одан әрі мықты ете түсті. Мұғалімнің бәсекеге қабілеттілігі едәуір өсті. Осы ретте ұстаздарды төмендегі топтарға бөліп қарастырайын. Біріншіден: талаптанушы-ізденімпаз яғни дүниетанымы кең, оқу бағдарламаларын жақсы меңгергендер. Екіншілері жаңашыл мұғалімдер: оқулықтар, ресурстарды көре білетін, өздігінше ізденіс жасайтындар. Үшіншілері-әдіскерлер: кәсіби жоғары бейімделген мұғалімдер. Сандық трансформацияда туындаған мәселе жоқтың қасы деуге болады. Себебі бұл саланы да еңсердік. Икемді, мықты ұстаз онлайн, қашықтықтан оқытуда кәсіби ерте сөнбейді. Сандық ресурстарды көптеген жылдар бойы қолданып келдік. Бүгінгі мұғалім жан-жақты, ашық диалогқа дайын, креативті, шынайы ақылды білім альтернативаларын заманауи тиімді қолданатын сонымен қатар блогерлер. Қысқа уақыт ішінде елеулі нәтиже көрсетуде. Келесі оқу жылында мектеп есігін айқара ашқанда қашықтан жұмыс жасап келген өзіміздің сандық әлемдегі жаңа мұғалімімізді көре аламыз. Бұлайша атауымның себебі неде десеңіз? Өйткені олар оқу үдерісінің нақты сапалы екенін қабылдайды. Шығармашылық жұмыстар форматына қарамастан көп уақытты үнемі талап етеді, оқушылар оқытуға қатысып қана қоймай

шығармашылықпен бірігу және бәсекеге қабілетті эффектін береді. Мектеп оқушыларының білімдегі олқылықтарын түзеу, білім шығынын толтыруда оқытуда өзіндік жұмыстары кеңейіп түсті және мультимедиялық құралдарды ұтымды пайдалануда.

Оқыту жағдайының қолайлылығы: -психологиялық жайлылық, өз сандық-мультимедиялық құралдарымен үйреншікті қалыпта оқу, оқытудың арнайы мерзімдері және шапшаңдығы, дербестіктің жоғары үлесі, уақыт шектеуін жеңу.

Әр баланың әлеуметтік, әсершіл, танымдық даму процестеріне бағытталып, жан-жақты болып ескерілуі, ата – аналармен мұғалімдер, мұғалімдер мен білім алушылар арасындағы бірлескен белсенді қарым-қатынастың қамтамасыз етілуі, оқып үйренудің маңыздылығын айтып отыру керектігі. Оқушылардың тиімді білім алуына және табысқа жетуіне қолайлы жағдай туғызылуы. Мұғалімнің кәсібилігіндегі үш басымдық: жалпы азаматтық сапа, мұғалім мамандығын анықтайтын сапалар, пән бойынша білім, іскерлік, дағды. Осы сапалар арқылы мұғалімнің еңбекке деген уәжі, кәсіби шеберлігі, қарым-қатынасы көрінеді. Қазіргі мұғалім – рухани дамыған әрі әлеуметтік тұрғыдан есейген, педагогикалық құралдардың барлық түрлерін шебер меңгерген білікті маман, өзін-өзі әрдайым жетілдіруге ұмтылатын шығармашыл тұлға. Ұстаз ешнәрседен тыс қалмай өзін-өзі ылғи да ілгері жылжытып отыратын болса, жұмыста оң нәтиже болады. Осы орайда білім беру үдерісін оңтайландыруға ықпал ететін әр түрлі технологиялар бар. Цифрлық көмекшілердің көмегімен білім алу-білім берудегі маңызды, айқын трендтер бар.

- Bite-size технологиясы
- гамификация,
- мобильді оқыту,
- микро оқыту,
- әлеуметтік желілер
- кеңейтілген шындық
- Soft Skills.

Оқытудың икемді форматтары

Әр оқушыға бағытталған тәсіл, жеке тұлғаның уәждемесін арттырады, оған оқу үдерісін басқаруға және оқудағы жетістіктерін бақылап отыруға мүмкіндік береді. Бұл сабаққа барынта-жігерімен қатысуға оң әсер етеді. Икемділік оқыту жүйесіне де таралады, әлемдегі университеттердің гибриді оқыту схемаларына бет бұруы бекер емес. Ол жағдайда ең әуелі теорияны платформада өз бетінше оқып танысады. Ал жанды дәрістердің өзі оқылған материалды талқылауға, сындарлы пікірталастарға, нақты жағдайларды талдауға, топтық тапсырмалар мен презентацияларды қарауға арналады. Бұл үрдіс болашақта тек күшейе түседі. Сандық технологиялардың дамуы, бір жағынан, жаңа мүмкіндіктерге жол ашады, екінші жағынан, біздің алдымызға жаңа міндеттер қояды. Ағымда болу үшін, тиімді және сұранысқа ие маман болу үшін үнемі оқып, дамып отыру керек.

Әлеуметтік желілер- ресурстарды білім мен тәжірибе алмасуға, яғни әлеуметтік оқытуға мүмкіндік береді. Әлеуметтік медиа, блогтар, бейнеблогтар-әлеуметтік медиа және бейнеблогтардың көмегімен оқыту. Тіпті Facebook, Instagram, Telegram таспасы оқу элементтерімен толығады: адамдар достарымен бөлісуге және есте сақтау үшін ақпаратты, мысалы, шетелдік сөздерді немесе ережелерді сақтауға дайын. Білім беруде өз сабақтарын ютуб каналдары арқылы таныстырады, қаралым тіпті саны кеңейіп, тәжірибе жинақтайды. Мұғалімдер оқушылардың шығармаларын, сабақтағы өнімін блогта жариялайды, бұл аудиторияның назарын олардың шығармашылығына аударады және мұғалім қолданған жаңа әдістерге деген қызығушылығын айқын көрсетеді.

Кеңейтілген шындық технологиялары- егер кеңейтілген шындық батыру әсерімен қоршаған ортаға еліктеуді жасаса, онда кеңейтілген шындық компьютерде жасалған ақпаратты бақылаушының табиғи сезімдерімен біріктіреді. Мұғалімнің сандық құрылғылар мен бағдарламалар арқылы жасалған және кескін сипатындағы объектілермен кеңейту. Оқу

бағдарламаларымен бірге кеңейтілген шындықты пайдалану интерактивті орта құра отырып, мұғалімнің де, оқушының да оқу үдерісіне қатысуының жоғары деңгейіне қол жеткізуге мүмкіндік береді. Бұл мұғалімнің көкжиегін кеңейтіп, ынтасын оятып, оны тақырыпты тереңірек зерттеуге итермелейді. Білім берудегі кеңейтілген шындық технологиясының мүмкіндіктері мұғалімнің кәсіби дамудың анағұрлым мазмұнды және мамандандырылған бағдарламаларын ұсынуға мүмкіндік беретінін көзіміз жетті. Кеңейтілген шындық смартфон арқылы оқу-үдерісіндегі іс-әрекетті көре аламыз.

SOFT SKILLS қанишалықты маңызды және қажетті?

Педагогтардың икемді дағдыларын қалыптастыруда эмоция, орта атмосферасының ықпалы мұғалімнің қызығушылықпен жұмыс істеуі және сыни ойлауларының қалыптасуына негіз болады. Мұғалімдердің сөйлеуінде, іс-қимыл әрекетінде белсенділік олардың рефлексия біліктерін дамыту үшін әлі де болса жұмыс жүргізуін талап етеді. Мұндағы мақсат мұғалімдердің кәсіби дамуы мен мұғалім міндетін атқара алуы болды. Ұжымда бір-бірімен байланыс орнатып, өзгелердің пікірін тыңдап, іс-тәжірибемен алмасуы, біртұтас педагогикалық процеске қатыстылардың барынша жоғары нәтижеге жетуді көздеген мақсатты, сапалы өзара әрекеттесуі. Жасалған әрбір игі істің бастамасында нәтижеге қол жеткізуде бірқатар кемшіліктердің де орын алатыны мәлім. Мектеп педагогтарының үздіксіз білім алуына жол ашу, икемді дағдаларды дамытуымен сипатталады. Мектеп педагогтарының Soft skills бойынша жасалған даму картасы он қадам және он басымдықты көрсетеді. *Қадамдар:* Серіктес мектептердің педагогтарын анықтау;

Оқыту және дамыту, -Көшбасшыларды дамыту, Әлеуметтік мониторинг жүргізу, Жобалық тәсіл, Жаңа алаңдар, Тиімді коммуникация, -Цифрлық технологиялар, Әрекетке бағыттау, Нәтиже.

Басымдықтары:

- Рухани құндылықтар дамыған тұлғаны қалыптастыру үшін жағдай жасау;
- Оқыту мен оқуды ұйымдастыруды қамтамсыз ету;
- Көшбасшы-мұғалімдерді тиімді басқару;
- Педагогтардың кәсіби даму маршрутын жасау;
- Педагогтарды әлеуметтендірудегі жобаларды іске асыру;
- Педагогтармен қарым-қатынас орнату және оны жетілдіру;
- Педагогтардың жұмысын сандық-мультимедиялық құралдар арқылы тарату;
- Жаңа қадамдарға ілесу және нәтижені көру;
- Педагогтардың құзіреттіліктерінің оңтайлы көрсеткіштері

Оқыту ортасында желілік қоғамдастықты жандандыру арқылы кәсіби имиджін қалыптастыруға мүмкіндік береді. Педагогтардың белсенділік деңгейін арттырып, балама ойлау, туындаған мәселелердің шешімін іздеу, икемділік дағдыларын қалыптастыру қабілеттерін дамытады. Бүгінгі мектеп пәндері мазмұнының жаңаруы, соған сәйкес білімді ақпараттандыру жағдайында цифрлық сауаттылықтарын қалыптастыру арқылы қашықтықтан білім беру құралдарын оңтайлы қолданады.

Күтілетін нәтиже қоғамдастық педагогтарының жеке тұлғалық дамуында әріптестер арасында икемді дағдылар арқылы тиімді қарым-қатынас және ынтымақтастықтың жақсаруына ықпал етіледі.

Өзара қатынастың педагогикалық ұжымның тұрақтылығына ықпал екі жақты сипат алады. Бір жағынан ұжымішілік қатынас, ұжымның тұрақтылығын білдірсе, екінші жағынан педагогикалық ұжымдағы тұрақтылық педагогтардың өзара қатынасының сипатын айқындайды. Жетістік-әрекетте, жетілу-мақсат, ізгі мұрат жолында еш аянбау бүгінгі педагогтардың міндеті.